

Mir

Ovaj prijevod, izrađen na osnovi Coulouneve redakcije Aristofanovog teksta, priređen je za izdanje u kojemu će biti konfrontiran s grčkim originalom (uz neophodan kritički aparat) i opremljen komentarom i pregledom metričkih shema. Svi tekstovi u kosim zagradama sačinjavaju prevodiočev eksplikativni dodatak prijevodu. Kao što je uobičajeno, oni dijelovi dijaloga (a i uvodnih »hipoteza« i popisa uloga) kojima usvojena redakcija originala upotpunjava pretpostavljene lakune stavljeni su u prelomljene zagrade, a dijelove u uglatim zagradama trebalo bi, u kontekstu te iste redakcije, smatrati kao neautentične ili suvišne.

UVODNE NAPOMENE ANTIČKIH IZDAVAČA

I

Uvidjevši da je Atenjanima i svima Grcima već dojadno peloponeski rat — jer je mnogo vremena prohujalo otkad ratuju — Aristofan je napisao ovo kazališno djelo potičući gradove da se okane međusobnih svađa i da umjesto dotadašnjeg neprijateljstva odaberu slogu i mir. Stoga dovodi na pozornicu ratara po imenu Trigej, koji silno teži za mirom. Budući da mrzi rat, taj je /čovjek/ naumio uspjeti se na nebo, k Zeusu, da bi ga upitao zašto tako iscrpljuje grčke države nametnuvši im toliko dug rat. Njega /Aristofan/ prikazuje gdje, tražeći načina kako će putovati na nebo, hrani balegara da bi na nebo uzletio na njemu, kao Belerofont. U prologu nastupaju dva njegova sluge kojima je i bio zapovjedio da uzgajaju balegara, pa oni s mukom pribavljaju za njega hranu. Pozornica ove drame djelomice je na zemlji, djelomice na nebu. A zbor se sastoji od nekih antičkih ratara.

II

U didaskalijama se spominje da je Aristofan postavio na scenu također drugi »Mir«. Nejasno je dakle, kaže Eratosten, je li ponovo postavio isti /komad/ ili je izveo drugi, koji se nije sačuvao. Kratet, međutim, zna za dva komada, jer piše ovako: »u 'Aharnjanima' ili 'Babiloncima' ili u drugom 'Miru'«. I tu i tamo navode se pojedini stihovi koji ne postoje u ovome »Miru« koji nam je prenijela predaja.

III

Stari seljak Trigej, putujući iz Atene na balegaru radi /dobra/ Grčke, uzlijeće na nebo. Spustivši se pred Zeusovu kuću, susreće Herma i sazna /od njega/ da su bogovi zbog međusobnog ubijanja Grka preselili u najudaljenije predjele neba i da je /u kuću/ uselio Rat, da je, zatvorivši /boginju/ Mir/a/ u pećinu, nabacao /na otvor/ kamenje, i da sada namjerava /grčke/ gradove potrpiti u mužar i ondje ih mrviti dok god /u njima/ ima ikoga sposobna za borbu; a kad

Rat šalje /slugu/ k Atenjanima po Kleona kao po tučak /za mužar/ i k Lakedemonjanima po Brasidu, i kad jedni i drugi odgovore da su /tučak/ posudili u Trakiju i da su /ga/ izgubili, /Trigej/ ponovo zadobiva hrabrost; i dok je Rat zabavljen izradom tučka, on poziva <ratare> i uz to trgovce <i> obrtnike da dođu u pomoć s lopatama <i> motkama i užadi. A kad mnogi dohrle, u formaciji Zbora, on zdušno i kamenje izbacuje iz pećine i, zamolivši Herma da pomogne, izvodi /boginju/ Mir/a/ na svjetlo dana. Pošto su ovi s radošću ugledali boginju, a odmah su se uz nju pojavile i Berba i Slava, prisutni Hermo daje objašnjenje odgovarajući na neko pitanje boginje, koja se interesira za sve u vezi s Trigejem; a osim toga, kad se ona raspituje o prilikama u gradu, otvoreno /ih/ iznosi, raspravivši najprije o početku rata i zbog kojih je uzroka buknuo, i spomenuvši Fidiju i Perikla. Preostali dio radnje komada zbiva se već na zemlji, i /tu/ Zbor govori gledaocima o pjesnikovu umijeću, a Trigej, kao što /mu/ je preporučio Herme, Slavu predaje vijeću, dok sam, odlučivši oženiti se Berbom, ustanovljuje trajno boravište /boginje/ Mira i, prinijevši javno žrtvu, odlazi na gozbu. Zatim <dolaze> /na pozornicu/ proizvođači mirnodopskog oruđa, koji se vesele, i /proizvođači/ ratnog oružja, koji, naprotiv, jadikuju. A na kraju djela nastupaju i neka djeca pozvanih na gozbu i govore komične replike. Ova drama ide u red veoma uspješnih. A bit komedije je u ovome: ona savjetuje Atenjanima da sklope mir s Lakedemonjanima i sa svim Grcima. Aristofan je izveo više drama o miru, ne samo ovu nego i »Aharnjane« i »Vitezove« i »Tovarne lađe«, i svagdje je oko toga nastojao, izrugujući se protivniku /mira/ Kleonu i grdeći uvijek pobornika rata Lamaha. Zato i sada, ovom dramom, budi želju za mirom, pokazujući kakva zla izaziva rat i kakva dobra donosi mir. A nije on jedini savjetovao sklapanje mira, nego i mnogi drugi pjesnici. Ni po čemu se naime nisu razlikovali od /državnika/ savjetodavaca; stoga su ih i nazivali učiteljima, jer su svojim dramama poučavali, iznoseći u njima sve korisne stvari. Pjesnik je ovom dramom osvojio nagradu na Gradskim Dionizijama, za arhontata Alkejeva. Prvi je bio Eupolid s »Udvoricama«, drugi Aristofan s »Mirom«, treći Leukon sa »Suplemenicima«. Glumio je u ovoj drami Apolodor; /a/ pobijedio je od glumaca Hermon.

IV

Za lêt na nêbo Trigej pticu tovljaše
 U želji ljudsku zlu da Zeusu kaže kob.
 Kad sletje, srete gore Herma jedino;
 /A on/ tad progovoriv objasni da Rat,
 Naseliv se, u zraku lebdi, pripravan
 Da čini kō i priđe zlodjela; a Mir
 Duboko bješe zakopan, i stđg seljaci su
 Nagrnuli da izvlače ga napolje.
 I tō im uspje malo–pomalo; i tād
 Izvuku ga iz grotla, i sva dobra s njim.

POPIS ULOGA

PRVI TRIGEJEV SLUGA

DRUGI TRIGEJEV SLUGA

TRIGEJ

TRIGEJEVA KĆI

< Druga Trigejeva kći >

HERMO

RAT

METEŽ

ZBOR SELJAKA /stanovnika grčkih država/

< Boginja mira >

< Berba >

< Slava >

< »Pritan« (u gledalištu) >

HIJEROKLO

SRPAR

< Lončar >

TRGOVAC ORUŽJEM

< Proizvođači oružja >

PRVI DJEČAK, Lamahov sin

DRUGI DJEČAK, Kleonimov sin

< Djeca. Svadbena povorka. >

/Dvorište uz kuću seljaka Trigeja, u antičkom demu Atmoniji./

/PROLOG/

/Viri u balegarov prostor./

Balegār žeda: moram vodu pustiti!

/Ode k balegaru./

/1/

/PRVI i DRUGI TRIGEJEV SLUGA/

/Prvi sluga brani balegom divovskog (zasad za gledaoce nevidljivog) balegara.

Drugi sluga, pognut nad velikim koritom, priprema tu hranu./

PRVI TRIGEJEV SLUGA

Za balegāra brže dodaj pogaču!

DRUGI TRIGEJEV SLUGA

Na, evo, daj mu — neka crkne dābōgdā!

I nikad sladi kolač da ne okusi!

PRVI SLUGA

Još jednu daj, od magareće balege.

DRUGI SLUGA

Već opet! Gdje je pogača od mālōčas?

Nju nije proždri?

PRVI SLUGA

Šćepao je, Zeusa mi,
I, nogama uvaljav, cijelu smazao.
Daj brže mijesi, treba mnogo dèbelih.

DRUGI SLUGA

/gledaocima:/ Pomozite mi, preklinjem vas, gospodo
Govnari, da se òd smrāda ne ugušim!

PRVI SLUGA

Daj drukčiju, od kakvog malog guzića:
On želi, kaže, fino mljèvenu.

DRUGI SLUGA

Pa nā!

/Gledaocima:/ U jednom, ljudi, mislim da sam posve čist:
Kolače što ih mijesim nikad ne jedem.

PRVI SLUGA

Fuj! Još mi jednu daj, i drūgū, još i jōš,
I mijesi dalje!

DRUGI SLUGA

Neću, Apolona mi!
Ne mogu više podnijeti tu gnojnicu.

PRVI SLUGA

Pa odnijet ću mu sav taj gnoj, sa koritom.
/Odnosi korito s gnojnicom u prostor gdje se nalazi balegar./

DRUGI SLUGA

Vrag odnio i gnōj — i tēbe, Zeusa mi!

/Gledaocima:/ Tko òd vās zna, tog molim da mi otkrije

Gdje mogu nabaviti nos bez nōzdrvā.

Jer nema goreg posla nego mijesiti

Za balegāra hranu, toviti tu zvijer.

Dok svinja ili pseto, čim se posereš,

Već grabe nečist — ovaj se kočoperi

I pravi važan: ne bi govno taknuo

Ne priredim li, mijeseći ga cijeli dan,

Od njēga fini kolač, kō za gospodu.

No pogleda ću je li gotov s gošćenjem,

Odškrinut ću tek vrata, da me ne vidi.

/Odškrine vrata prostora u kojem se balegar tovi; za sebe:/

Daj žderi samo, nikada ne prestao

Sve dok se, slijep od pōhlepe, ne raspukneš!

Gle kako žvače, gnusnik, šiju prignuvši

Kō rvač, ispruživši kljove, pri tome
Ovako vrta glavom, miče ticala
I sličan je mornarima što dèbelā
Užeta slažu nā lādama teretnim.
/Prvom sluzi, koji se vratio: /
Taj stvor je gad, proždrljivac i smrdljivac,
I koji bog nam poslao tu pokoru,
To ne znam: nije Afrodita, čini se,
Ni Harite.

35

PRVI SLUGA

Pa tko je?

DRUGI SLUGA

To čudovište
Zacijelo nā nās posla Zeus Govnòbija.

PRVI SLUGA

Gle, sad će kakav mladac nadriučeni
U publici zapitati: »Ma što je to?
Što znači taj balègār?« Neki Jonjanin
Što sjedi krāj njega odvratit će mu tad:
»Ja mislim, na Kleóna to aludira,
Jer njemu jesti govna nije sramotno.«
/Viri u balegarov prostor. /
Balègār žeda: moram vodu pustiti!
/Ode k balegaru. /

45

/2/

/DRUGI SLUGA, TRIGEJ (izvan scene)/

DRUGI SLUGA

/gledaocima: / A ja ću našu priču sad objasniti
I djeci, a i svākōm malom čovjeku,
I òdrāslīma, a i velikanima
I, osobito, nadljudima prisutnim.
Moj gazda boluje od novog ludila,
Ne istog kao vi, već posve novoga.
Po čijelē dane blene, zuri ū nebo
Ovako, uz to psuje Zeusa vičući:
»O Zeuse, što si, bolan, to nakanio?
Odlòži metlu! Nemoj Grčku pòmesti!«
Ohò, ohò!
Tišina! Mislim da sam čuo njegov glas.

50

55

60

TRIGEJ

/izvan scene, u balegarovu prostoru:/
O Zeuse, što to snuješ našem narodu?
Zar nisi svjestan — zatrt ćeš nam gradove!

DRUGI SLUGA

No eto, to je zlo o kojem govorah:
Sad čujete i primjer ovog bjesnila.
Da kažem što je u početku ludosti
Izjavio. Tad sâm je sebe pitao:
»Ah, kako bih se ravno k Zeusu uspeo?«

I gradio je zatim ljestve tanane
I po njima se prema nebu verao
Dok nije sletio i glavu razbio.
No potom, jučer, nestav vrug bi znao kud,
Golèma balegára s Etne dõvede
I nagna me da toga »konja« timarim,
Dok sâm ga milovaše kao ždrepcića:
»O čistokrvna ptico pegaska, tvoj let
Do Zèusa će me ravno«, reče, »odnijeti!«
Zavirit ću da vidim čim se bavi sad.
/Viri u balegarov prostor./
O bože! Pomoć, pomoć, amo, susjedil!
Moj gazda je u zraku, uvis diže se,
Put nèba hrli balegara jašučil!

/3/

/DRUGI SLUGA, TRIGEJ/

/Iz balegarova prostora pojavljuje se, podizana eoremom, kazališnom dizalicom,
divovska figura balegara i, jašučil na njoj, Trigej. Glazbena pratnja./

TRIGEJ

Polågāno, nè srljāj, konjiću moj!
Ne uzdaj se odveć u snagu i žar;
Ne jezdi već õtprvõ upropanj; nè
Dok, oznojen, svaki ne razgibaš ud
I mišice, krilima sijekući zrak.
I jedno te molim: ne ispuštaj smrad,
Jer kaniš li bazdjeti, bolje je tad
Da uopće kućni ne napustiš prag!

DRUGI SLUGA

Gospáru se gazdi pomraćio um!

TRIGEJ

Tišina! Mir!

DRUGI SLUGA

Al pobogu, kuda si navro u zrâk?

TRIGEJ

Ja letim za sâvkolik helenski rod
Započevši neviden poduhvat nov.

DRUGI SLUGA

A čemu taj ludi, uzâludni let?

TRIGEJ

Sad treba mi podrška, bodrenja krik —
Ne gundaj, već dosta je gluposti tih!
A ljudima reci da zahtijevam muk,
I neka sve zahode, smetišta sva
Zazidaju ciglama novim, i još
Nek svatko si začepi prkno!
/Glazba prestaje./

DRUGI SLUGA

Da šutim! Neću dok mi nisi otkrio
I cilj svog leta.

TRIGEJ

Kamo letim? Jasno je:
Do Zèusa nã nebo.

DRUGI SLUGA

A s kakvom namjerom?

TRIGEJ

Da upitam ga što je to nakanio
Učiniti sa čijelim rodod helenskim.

DRUGI SLUGA

A ne odgovori li?

TRIGEJ

Tužit ću ga tad
Da Medanima Heladu izručuje.

DRUGI SLUGA

Dioniza mi, nikad, dok sam god ja živ...

TRIGEJ

Zalúdu, nema druge!

DRUGI SLUGA

Jao, jao, vaj!

O dječice, vaš otac krišom odlazi
Na nēbo, à vās òstavì kò siročad!
Al preklinjite oca, kćeri zlosretne!

110

/4/

/Drugi sluga, TRIGEJ, TRIGEJEVA KĆI, Druga Trigejeva kći/
/Iz Trigejeve kuće istrče dvije djevojčice, Trigejeve kćeri./

TRIGEJEVA KĆI

Oče, moj oče, zar 'istinit bješe
Glas što se pò kući širio našoj',
Da ćeš me, lak poput vjetra, napustiti.
S pticama nebeskim òtići dò vrānā?
Ima li u tome istine? Reci mi ako me voliš.

115

TRIGEJ

'Tako pretpostavljam, djeco; a sigurno znam' da me boli
Kada me zovete »tatice« tražeći òd mene kruha
À jā ga nemam — jer ù kući nigdje ni prebite pare!
No kad se s uspješnog pothvata vratim, tad ne gine vama
Povelik hljeb čim ogladnīte, uz to za zāsladu — figa!

120

TRIGEJEVA KĆI

'A kakvim vozilom ćeš prijeći sav taj put?
Jer brodom nećeš moći nā pūt ù nebo.

125

TRIGEJ

Ne, neću brodom: ponijet će me krilat konj.

TRIGEJEVA KĆI

No otkud naum da zauzdaš, tajkice,
Tog balebāra da se vineš k bozima?

TRIGEJ

Iz Ezopa ti znam: to jedini je stvor
Što, krilat, uspje k bogovima doprijeti.

130

TRIGEJEVA KĆI

To pričaj maloj djeci, tata, taticе,
Da takva smrdibuba stīže k bozima!

TRIGEJ

Da, stiče jednom davno, da za osvetu
Skotrlja ozgo jaja orla morskoga.

TRIGEJEVA KĆI

'Zar nije bolji krilat Pegaz? Na njem bi
Tragičniji se bozima ukazao.'

135

TRIGEJ

A hrane trošio bih tada dvostruko;
Ovako, mila, hranom što je probavim
Namirit ću o istom trošku i njega.

TRIGEJEVA KĆI

'A padne li u morski bezdan vodeni?'
Ovako krilat, kako će se izvūći?

140

TRIGEJ

/pokazuje falos:/ Poslužit ću se vješto ovim kormilom:
Balègār bit će brod na Naksu izgrađen.

TRIGEJEVA KĆI

'A luka gdje ćeš, nošen valom, naći spas?'

TRIGEJ

Balègār–Kāntharos, ta luka pirejska.

145

TRIGEJEVA KĆI

Na ravnotéžu pazi, da se nè skljkāš
Odozgo, da Euripidu ne poslužiš
Za pričū — hrom — i za junaka tragičkog.

TRIGEJ

Ne beri o tom brigu. Zbogom ostajte!
/Trigejeve kćeri uđu u kuću. Trigej se obraća gledaocima:/
A vi za čije dobro trpim ovaj jad,
Tri dana sad ne prdite, ne serite:
Obvònjā li što taj u zraku, letjet ću
Naglāvčē dolje, ā òn trkom nā pašu!

150

/5/

*/TRIGEJ/
/Glazbena pratnja./*

/TRIGEJ/

Hajd naprijed, moj Pegaze, veselo sad,

- Nek odjekne žvâlâ zlatnòuzdi zvek 155
 Kad naćuliš blistavih ušiju par!
 Što radiš? Što radiš? I kakav ti vonj
 Usmjeruje nozdrve k jami za gnòj?
 Daj vini se smiono uvis od tlâ
 I, šireći okretna krila za lêt,
 Zaputi se ravno gdje Zeusov je dvor,
 Od govna pak podalje drži svoj nos
 I òd sveg svakòdnèvnòg krmiva svog.
 /Gleda dolje, obraća se tobože nekome u publici:/
 Što učini, čovječe — ti, da, baš ti
 Što sereš gdje pirejskih droca je stan? 165
 Zar želiš mi smrt? Ej, zakopaj to sve,
 Nabacaj tu obilno zemlje i tàd
 Zasadi još majčine dušice bus
 I mirisa prospi! Jer slomim li vrat
 Kad òdâvde padnem, za moju će smrt 170
 Od hijskoga polisa tàlàntâ pet
 Naplatiti, mada je krivac tvoj čmar!
 /Glazba prestaje. Trigej, opazivši da se balegar počinja spuštati, za sebe:/
 O jao, strah me, /gledaocima: / sad se više ne šalim!
 /Pozorniĉkom radniku koji rukuje eoremom: /
 Daj pazi malo, tehniĉaru; osjećam:
 Već kruže oko pùpka neki vjetrovi — 175
 Polako, gòvnovâlja da ne nahranim!
 /Za sebe: / No bozima se, ĉini se, približavam:
 Već evo nazirem i kuću Zeusovu.
 /Prostor ispred Zeusove kuće na nebu. /
 /6/
 /TRIGEJ, HERMO /
 /Balegar se spustio pred vrata Zeusove kuće. Trigej sjaše. /
 /TRIGEJ /
 Hej, tko je Zeusov vratar? /Kuca na vrata. / Otvarajte već!
 HERMO
 /izlazeći iz Zeusove kuće /
 Odâklè ljudski vonj? /Opazi balegara. / O diĉni Heraklo! 180
 O jada! Što je ovo?
 TRIGEJ
 To je gòvnokonj.
 HERMO
 O smradni drzniĉe, stvorenje bèz stîda,
 O smrade smrdljivi, o arcismrade ti,

Odáklē dóđe, smrade nad svim smradima?

I kako ti je ime? Zbori!

TRIGEJ

Arcismrad.

185

HERMO

Od kojega si roda? Reci!

TRIGEJ

Arcismrad.

HERMO

A tko ti bješe otac?

TRIGEJ

Meni? Arcismrad.

HERMO

Izvúci nećeš živu glavu, Zemlje mi,
Ne predstaviš li mi se pravim imenom!

TRIGEJ

Atmònjanin sam Trigej, vinogradar vješt,
A nisam potkazivač niti parničar.

HERMO

/grubo:/ Što želiš?

TRIGEJ

/vadi meso iz bisaga/ Donio sam mesa za tebe.

HERMO

/udobrovoljen:/ Pa kako stiče, jadniče?

TRIGEJ

Proždrljivče,

Sad više nisam za te arcismrad, zar ne?
Daj smjesta mi pozovi Zeusa.

HERMO

Ohoho!

Do bogova još moraš prijeći dalek put:
Otišli su — baš jučer su odselili.

195

U koju zemlju?

TRIGEJ

HERMO

/ironično:/ Zemlju?

TRIGEJ

Zemlju! Nego kud?

HERMO

Daleko, ũ krāj zadnji svoda nebeskog.

TRIGEJ

Pa kako su te sama ostavili tu?

HERMO

Da čuvam sitni kućni pribor bogova:
Pladnjíće, zdjelice i amforičice.

TRIGEJ

A zašto su se bogovi odselili?

HERMO

Od srdžbe na Helene. Stõg su Rata tu
Nastanili gdje sami prije življahu,
Dopustivši mu da vas kinji pò volji.
A oni su otišli gore, nà sām vrh,
Da više ne gledaju vaše bojeve
I ne slušaju vaših molitava riječ.

TRIGEJ

Zbog čega su nam, reci, to učinili?

HERMO

Jer često spremali su mir, no svaki put
Vi rat izabrate. Spartanci, tek što bi
Mrvičak nãdjačali, već bi vikali:
»Diòskūrā mi, platit će nam Atičić!«
A Atičānci, čim bi uspjeh postigli
Pa bi Lakónci ponudili primirje,
Povikali bi: »To je varka, Zeusa mi!
Atene mi, tu riječ ne vālĵā slušati!
Ne, vraćat će se tĵ dok gõd je naš i Pil!«

TRIGEJ

Da, u nas čuješ točno takve besjede.

HERMO

Stog ne znam hoćete li mira boginju
Još ikad vidjeti.

TRIGEJ

A kamo nestade?

HERMO

Nju bacio je Rat u spļlju dūbokū.

TRIGEJ

U koju spilju?

HERMO

Ovu dolje. Pogledaj
Koliko kamenja je gore nanio
Da ne biste je nikad izvūkli.

TRIGEJ

A što

Sad snuje, kakvo zlo nam sprema, reci mi.

HERMO

To ne znam, samo jedno znam: večeras je
Dopremio dīv–mūžār amo čudesni.

TRIGEJ

A za što će taj mužar njemu služiti?

HERMO

Namjerava da u njem tuca polise.
No idem ja; jer sad će, mislim, izāći:
Unūtra, naime, galami.
/Herma ode./

TRIGEJ

Ah, jadan ja!
Da brže pobjegnem! Jer i sām, čini se,
Mužara ratničkoga začuo sam zvuk.
/Sakrije se, ali ostane vidljiv gledalištu./

17/

/TRIGEJ, RAT, Metež/

/Rat i njegov sluga Metež izađu iz Zeusove kuće, noseći divovski mužar i namirnice–ingredijente koji simboliziraju pojedine grčke gradove–države./

225

230

235

RAT

Aj, bijedni smrtnici, aj, smrtni smrtnici,
Zaboljet će vas začas obje čeljusti!

TRIGEJ

/za sebe:/ O Apolone, kakav mužar divovski!
Grozota! I taj Rat, ti strašni pogledi!
Da, to je dakle taj od kojeg bježimo,
To žilavo, dugonogo čudovište!

RAT

/stavljajući u mužar praziluka:/
Aj triput, petput, stoput jedna Prazijo,
Aj grade što ćeš danas biti uništen!

TRIGEJ

/gledaocima:/ To ne tiče se naše kože, gospodo:
Lakoncima je ovaj udes namijenjen.

RAT

/stavljajući u mužar češnjaka:/
Aj Megaro, aj Megaro, za tili tren
Sad usitnit ću te i raskašiti svu!

TRIGEJ

/za sebe:/ Auh, auh, ubacio je češnjak, gle,
I Megara će gorko, ljuto plakati!

RAT

/stavljajući u mužar sira:/
Aj Sicilijo, i ti bit ćeš smrvljena!

TRIGEJ

/za sebe:/ Tu jadnu državu on ribā kao sir!

RAT

/stavljajući u mužar meda:/
Pridodat ću još k tome meda atičkog.

TRIGEJ

/za sebe:/ Hej, kume, uzmi drugi, štedi atički,
Jer puna četiri on stoji obola!

240

245

250

/TRIGEJ, RAT, METEŽ/

RAT

Čuj, momak! Metež!

METEŽ

Što je?

RAT

Al ćeš pištati!

Što stojiš dokon? Hoćeš šamar? /Udari ga./ Evo ti!

TRIGEJ

/za sebe:/ Aj, ljuto!

METEŽ

Jao, gospodaru, jadan ja!

TRIGEJ

/za sebe:/ Češnjakom zar je šamar svoj začinio?

RAT

Za mužar tůčak amo — trk!

METEŽ

Moj gosparu,

Tog nemamo: tek jučer smo uselili.

RAT

Po tůčak smjesta skokni do Atenjana!

METEŽ

Već trčim bogme — jao meni inače!

/Otrči./

TRIGEJ

(gledaocima:) Što da se radi, bijedni ljudski stvorovi?

Sad vidite u kakvoj smo opasnosti:

Jer vrati li se s tůčkom, tad će njime Rat

S lakoćom gnjesti polise. Diñnize,

Nek ništa ne donese, neka slomi vrat!

/Dotrči Metež i zastane u neprilici./

255

260

265

	RAT	
Hej!		
	METEŽ	
Molim?		
	RAT	
Ne nosiš ga?		
	METEŽ	
Ovaj... naime...		
Atenjani su tůčak svoj izgubili — Kožára koji gnječio je Heladu.		270
	TRIGEJ	
/za sebe:/ Atena, gospodarice i gospodo, Na kđrist gradu nesta on, u prđvi čas, Dok nije novu kašu nam zamutio!		
	RAT	
Po drđgi, iz Lakedemóna, đtrči! Daj, živilje!		
	METEŽ	
Odmah, gazda!		
	RAT	
Vrati se za trđen!		275
/Metež otrči./		
	TRIGEJ	
/gledaoćima:/ Pogibelj velika nam prijeti, gospodo! U mišterije tko je od vas posvećen Samòtrđčkē, sad bogu nek se pomoli Da sluga putem obje noge iščaši! /Metež se trkom vraća./		
	METEŽ	
O jao, jao, triput jao, jadan ja!		280
	RAT	
Ni sđd ga nemaš? Što je opet?		
	METEŽ	
Tůčak svoj Izgubili su i Lakedemonjani.		

A kako, lupežu?

RAT

METEŽ

U trâčkê su ga tvrđave
Posudili, i otada je izgubljen.

TRIGEJ

/za sebe:/ Diòskūrā mi, sjajno su učinili!
/Gledaocima:/ Još može biti dobro. Hrabro, smrtnici!

285

RAT

Odnesi ove sprave natrag ù kuću.
/Metež odnosi mužar i ostale potreštine u Zeusovu kuću./
I jâ ću s tobom — tûčak izdjeljat ću sam.
/Rat uđe također u Zeusovu kuću./

/9/

/TRIGEJ/

TRIGEJ

/gledaocima:/ Eh, sad je tren da pjevam poput Datida
Kad svog je stojka trljao sred podneva:
»Oh kakav radost i ušitak, kakav slast!«
Sad treba, dragi Grci, da se kanimo
Svih bitaka i svađa i izvučemo
Odovud svima dragu mira boginju
Dok ne spriječi nas kakvo novo tucalo.
I stòg, seljaci, trgovci, zanatlije
I radnici, pa bili stranci, meteci
Il otočani — amo sad, svi narodi,
Hitro amo s lopatama, motkama i užadi!
Pružā nam se prilika da sretan usud ščepamo.

290

295

300

/PARODA/

/10/

/TRIGEJ, ZBOR SELJAKA/
/Ulazi Zbor, s potrebnim oruđem./

ZBOR (KORIFEJ)

Bodro svi pokròčimo na pût što vodi ù naš spas!
Sad il nikad ù pomoć pritecimo Heleni svi,
Vojske se okanimo i kobnih grimiz-plašteva,
Jer je, evo, svanuo nam antilamahovski dan!
/Trigeju:/ Zato, treba l' raditi, inženjer budi, upravljaj!
Danas, naime, nipošto ti ne kanim odustati

305

Dok na svjetlo ne izvučem motkama i spravama
Najveću od boginja i nâjvinogradârskihju.

TRIGEJ

Šutite, jer inače, u prevelikoj rãdosti,
Vaša graja će potãći srdžbu Rata ù kući!

KORIFEJ

Veseli smo jer smo čuli takvu naredbu — a ne:
»Javi se sa 'suhom hranom zã tri dana' ù vjõsku!«

TRIGEJ

Čuvajte se onog dolje Kerbera, da ne bi on,
Režeći i lajući kõ onda dok je bio tu,
Spriječio da iz spiljẽ oslobodimo boginju.

KORIFEJ

Nitko mi je više neće moći sad oduzeti,
Padne li mi ona jednom šaka! lju, ijujũ!

TRIGEJ

Ako se ne okanite vike, ljudi, gotov sam!
Onaj će istrčati i zgaziti nas nogama!

KORIFEJ

Neka mijesi, neka gazi, neka samo mrvì sve!
Danas se veselimo i ne možemo prestati!
/Zbor počne plesati/.

TRIGEJ

Što je ovo? Što vam je? Ma, ljudi, svih vam bogova,
Nemojte da akciju nam divnu ples upropasti!

KORIFEJ

Nemam volje ja za plês, no noge same òd sebe
Igraju od zadovoljstva, mada ih ne pokrećem.

TRIGEJ

Sad je dosta, nemoj više, prestani skakutati!

KORIFEJ

Dobro, evo: prestao sam.

TRIGEJ

Kažeš, a ne prestaješ!

310

320

325

KORIFEJ

Samo jedan korak mi dopusti još, i gotovo.

TRIGEJ

Neka bude, ali onda nema više plesanja.

KORIFEJ

Kako želiš — ples ni nàma sada više ne treba.

TRIGEJ

Ipak, vidi: niste stali!

KORIFEJ

Svršavamo, Zeusa mi,
Samo da ovako desnu zabacimo nogu još.

TRIGEJ

Dopuštam vam i tō, ali ne dosađujte mi već!

KORIFEJ

Ali prijeko potrebno je da i lļjevōm zaigram!
Oružja se riješih, zato uživam, veselim se,
Prdim, smijem se čak više no da starost izbjegoh!

TRIGEJ

Nè likūjte prerano, jer ništa stalno ne znate!
Nego kad se domognemo nje, tek tada likujte,
Vičite, cerekajte se:
Tad ćeš moći slobodno da
Ploviš, stojiš, ševiš, spavaš,
Odlaziš na svetkovine,
Gostiš se i igraš kotab,
Tjeraš luksuz,
I da klikćeš »ijujūju«!

/STROFA PARODE/

ZBOR

O da mi se posreći da jednom taj doživim dan,
Jer sam mnogo nevolja
Podnio, od slāmē ležaj
Formiōnov kušao!
Odsad ni kō sudac neću biti krut, mrzōvoljan...

TRIGEJ

Niti valjda kao prije neumoljiv ū srcu...

ZBOR

Nego ću omekšati
 I pomladiti se kad se
 Riješim ratnih nevolja.
 Jer već dugo vremena se
 Kinjimo i ubijamo
 Tjerani u Likėj i 355
 Iz Likėja, amo- tamo, štit i koplje noseći.
 Ali reci čime ću ti
 Najviše ugoditi, jer
 Dobra sudba tebe nama
 Izabrā da vodiš i upravljaš. 360

/11/

/TRIGEJ, ZBOR, HERMO/

TRIGEJ

/raspoređujući Zbor za rad na ulazu u pećinu:/
 Da vidim kako ćemo stijene maknuti.
/Vraća se Hermo./

HERMO

Što radiš, što to snuješ, drski lupežu?

TRIGEJ

Pa točno kao i Kilikōn: ništa zlo!

HERMO

O bijedo, mrtav si!

TRIGEJ

Da, odredi li ždrijeb;
 No ti si Hermo: ti ćeš ždrijebom ravnati!

HERMO

Al već si mrtav, umrijet ćeš!

TRIGEJ

A koji dan?

HERMO

Sad odmah!

TRIGEJ

Pa još ništa nisam kupio,
 Ni brašno ni sir, za provijant samrtni!

HERMO

Pa ipak si naguzio!

TRIGEJ

A kako to

Da nisam taj užitek ni oćutio? 370

HERMO

Zar ne znaš — tko iskopa boginju, tom Zeus

Namijenio je smrt?

TRIGEJ

Aha, to znači: ja

Sad — nĩ pět nĩ šest — moram mrijeti?

HERMO

Jasna stvar!

TRIGEJ

Na zajam tri mi drahme daj, za odojka!

Pred smrt u tãjne treba da me posvete. 375

HERMO

/Zboru:/ Sad na posao, drugari! Alaj

/viče u nebo:/ Munjòbijo, o Zeuse...

TRIGEJ

Tako je! */Hermu:/* A ti nam, dõ svit

Ne odaj nas — ja preklinjem te bozima!

HERMO

Ne mògu šutjeti.

TRIGEJ

Daj šuti, mesa ti

Što rado sam ga nã dãr tebi donio!

HERMO

Ma, dragi prijatelju, smoždit će me Zeus

Ne vrištim li o ovom dok me ne čuje! 380

TRIGEJ

Ne vrišti, Hermeščiću, molim, kumim te!

/Zboru:/ Što je s vama, gospodo? Što stojite kõ kipovi?

Nesretnici, guknite! Jer inače će vrištati.

ZBOR

Gospodaru Hermo, nemoj nipošto, nipošto!
Znaš li da si òd mene
Ikad rado odojčića
Primio i pojeo,
Nemoj to zaboraviti ni u ovoj prilici!

385

TRIGEJ

Čuješ kako tetoše te, gòspodāru, vladāru?

ZBOR

Ne uzvрати zlovoljom
Nā naša preklinjanja,
Ne uskraćuj boginju!
Smiluj nam se, bože nāj-
-čovjekoljubiviji i
Nājvelikodùšniji,
Ako mrziš perušku i obrve Pisāndrove!
Mi ćemo te, gòspodāru,
Svećanim procesijama,
Posvećenim žrtvama,
Nèprekīdno častiti dovijeka!

390

TRIGEJ

Na njihove se rijeći smiluj, molim te,
Jer sad te više nego prije poštuju —
I krađu, naime, više nego dosada.
Da otkrijem ti nešto: strašna, velika
Sad urota se kuje protiv bogova.

400

HERMO

Da čujem! Pričaj, možda me i uvjeriš.

405

TRIGEJ

Pa evo: Mjesec s onim Suncem lukavim
Već duže vrijeme protiv vas komplotira
Izručujući barbarima Heladu.

HERMO

A zašto čine to?

TRIGEJ

Pa zato, Zeusa mi,
Što vama žrtve Grci, njima barbari
Prikazuju; stog oni žele, logično,
Da jednostavno mi poizgibamo svi,

410

Jer tad bi samo oni žrtve primali.

HERMO

A, zato su od dánā krali odavna
I grickali putànju vožnje pò nebu!

415

TRIGEJ

Da, Zeusa mi! Stog, dragi Hermo, òd srca
Prioni s nama da izvučeš boginju.
Panateneje Velike i praznike
Svih bogova u tvoju slavit ćemo čast,
Mistèrije, Dipòlije, Adònije;
I drùgi gradovi će, zala lišeni,
Svi žrtvovati Hermu Spasiocu svom.
Uživat ćeš još mnoga dobra. Prvi dar
Od mène primi — zà žrtve ljevànice.
/Predaju Hermu zlatnu čašu./

420

HERMO

Oh, sav sam mīlostiv — čim zlato ugledam!

425

TRIGEJ

/Zboru:/ Sad na posao, drugari! Alat brže ù rùke,
Upadajte i odànde kamenje izvlačite!

KORIFEJ

Tako je! */Hermu:/* A ti nam, òd svih najmudriji bogova,
Kao majstor nadglednik naređuj što da radimo!
Vidjet ćeš, uostalom, da nismo loši radnici.

430

TRIGEJ

/Hermu:/ Daj brže pruži čašu — da se bacimo,
Pomolivši se bozima, na posao!
/Ulijeva vino u čašu koju je pružio Hermo./

HERMO

/lijevajući žrtvu:/ Lijmo žrtvu!
Tiho, mir! Pomòlimo se!
Uz žrtvu mòlimo da svim Helenima
Od danas era blagostanja započne!
A tko se s voljom prihvati užétā tih,
Nek nikad više ne ponese bojni štit!

435

TRIGEJ

Ne, Zeusa mi, u miru nek proživi vijek
Uz draganu, žaračem potičući žar!

440

A kòm je draži rat, taj neka nikada
Ne prestane, o gospode Diðnize...

HERMO

... Iz lâkta vaditi iverke strelica!

TRIGEJ

Tko želi biti časnik pa mu smeta stðg
Da ti izáðeš, boginjo, tog ù bitki...

HERMO

TRIGEJ

... Nek zadesi Kleðnimova sùdbina!

HERMO

A kopljar ili pak prodavač štitova
Kad radi bolje pródē rat priželjkuje...

TRIGEJ

... U ropstvu gusarskom nek jede ječmen kruh!

HERMO

Tko želi biti strateg pa sabotira
Il dezertirati se sprema kao rob...

TRIGEJ

... Za tòčak vezan, neka bude išiban!

HERMO

A nama — sretno! S gromkim hurala Živjeli!

TRIGEJ

Bez groma, molim! Reci samo: živjeli!

HERMO

U redu dakle, kažem: samo živjeli!

TRIGEJ

Da: Hermo, Hore, Ljubav, Žudnja, Harite!

HERMO

A Ares ne!

TRIGEJ

To ne!

HERMO

Ni Enijàlij!
Zar nije i strašno
što povlači svako na suprotan kraj
Već bijuće bič, Argivi!

TRIGEJ

Ne!

HERMO

Dajte — hòp!
Sad napni mišice, poteži konope!

/HELKETERIJ/

/Članovi Zbora pribvate se konopa./

/STROFA HELKETERIJA/

ZBOR

Hô-hð-pa!

HERMO

Ì još hð-pa!

460

ZBOR

Hô-hð-pa!

HERMO

Još jedanput hòpa!

ZBOR

Hô-hð-pa, hô-hð-pa!

TRIGEJ

Ne vuku baš svi jednakòmjerno.
Zaduhali ste se? Svi ù isti mah!
Beoćani, jao vama!

465

HERMO

Dajte — hòp!

TRIGEJ

Hð-pa-hò!

ZBOR

/Hermu i Trigeju:/ Vas dvojica, vucite s nama i vi!

TRIGEJ

Iz pètnih žila vučem, gle,
I nastojim i trudim se!

470

ZBOR

Pa zašto nam onda ne ide?

TRIGEJ

/jednom koreutu koji smeta ostalima:/

Ne sprečavaj nas, to je zločin, Lamaše!

I ne treba nam, čovječe, tvoj mrki lik.

/Hermu:/ Ne vuku ni Argivci, gle, već odavna,

Podsmjehuju se nama koji rintamo

I nã dvije strane jedu krušac vojnički!

475

HERMO

Lakonci zato, druže, vuku junački.

TRIGEJ

Znaš koji? Samo oni što se kladama

Zanimaju — dok kovač ne da, kaže: »Ne!«

480

HERMO

Od Mëgarānā ništa, mada potežu

Iskesivši se kao štenad svadljiva.

TRIGEJ

Izgladnjeli su, Zeusa mi, skapavaju!

HERMO

Ovako nikud s mjesta, ljudi. Moramo

Svi skupa složno nanovo prionuti.

485

ZBOR

Hô-hð-pa!

HERMO

Ì još hò-pa!

ZBOR

Hô-hð-pa!

HERMO

Ì još, Zeusa mi!

ZBOR

Hej, malo se maklo!

490

/ANTISTROFA HELKETERIJA/

Ne vuku nas svi jednakómjerno
Zaduhali se svi ñ isti mañi
Beoćani, jao vam!

Dajte — hò-pa!

484

Hò-pa-hò!

Herma i Trigej: Vas dvojica, vucite

Is përnih ñla vucem, gle,

Is stojim i vucim se!

Zar nije i strašno <i ludo> to
 što povlači svatko na suprotan kraj?
 Već fijuče bič, Argivci!

TRIGEJ

Dajte — hõp!

HERMO

Hõ-pa — hõ!

TRIGEJ

495

O kako su pakosni neki od nâs!

ZBOR

Bar vi što želite nam mir
 Sad junački povucite!

TRIGEJ

ZBOR

Al netko nam stalno smeta!

HERMO

Eh, ljudi Mègarani, odnio vas bijes!
 Jer božica vas mrzi, ne zaboravlja
 Da vi ste prvi nju češnjakom natrli.
 Atenjani, i vâma kažem: dosta je,
 Na ovu stranu dalje već ne vucite!
 Tužakate se, ništa drugo ne znate!
 No ako želite izvúći boginju,
 U smjeru môra malo se pomaknite!

KORIFEJ

Prionimo mi sami, ljudi — samo mi seljaci!

HERMO

Pa vama to od ruke ide, ljudi, mnogo bolje!

KORIFEJ

Da ide nam od ruke, kaže! Uprimo još jače!

510

TRIGEJ

Seljaci mogu jedini izvúći, nitko drugi!

ZBOR

Hajde sad, skupa svi!

Još samo malo treba!

HERMO

Ne popuštaj, povucimo
Još smjelije, još snažnije!

ZBOR

HERMO

Već vidim, uspjelo je!

ZBOR

Hō-hōpa sad, hō-hōpa svi!
Hō-hōpa-hōpa-hōpa <sad>,
Hō-hōpa-hōpa-hōpa svi!

/Zbor izvuče iz pećine Boginju mira i, uz nju, Berbu i Slavu, njezine pratilje./

/12/

/TRIGEJ, ZBOR, HERMO, Boginja mira, Berba, Slava/

TRIGEJ

Što da ti rekнем, gospođo grozdòrodnā?

Gdje besjedu da nađem tisućamforskū

Da oslovim te? Ū kući je nemam ja.

O zdravo, Berbo, i ti zdravo, Slavice!

Aj kako su ti krasni, Slavo, obrazi!

Tvoj dah mirišljivi je melem zā dūšu,

Mirnòdopski je miomiris preslatki!

HERMO

Ne miriše po telećaku vojničkom?

TRIGEJ

Fuj, iz morskōg torbāka stvora najmržeg

Zaudara na pòdrige lukòždera!

A iz nje mirē berbe, Dionizije,

I gozbe, tràgēdije i pjēv Sofoklov,

I frule, drozdi, stih Euripidov...

HERMO

Ej ti,

Ne kleveći je, pazi! Ona ne voli
Dijalog svadalački toga pjesnika!

TRIGEJ

... I bršljan, vinske preše, meket janjaca,
I sise žena koje trče ū polje,

I robinjica pijana, i srušen vrč
I mnoge druge dobre stvari!

HERMO

Pogledaj:

Već polisi čavrljaju izmiriv se
Među sobom i, zadovoljni, smiju se...

540

TRIGEJ

A grdanim masnicama prekriti su svi
Bez razlike, i podlivima krvavim!

HERMO

I motri ova lica tu u publici,
Razaznaj tko se čime bavi.

TRIGEJ

Ajajâj!

HERMO

Prodávca pèrjanicâ ondje ne vidiš
Gdje čupa kosu?

545

TRIGEJ

Onom sâbljâru je, gle,
Trnòkopâr baš ravno ù nòs prdnuo!

HERMO

A vidi kako ovaj srpar uživa!

TRIGEJ

Kopljâru onom figu je pokazao!

HERMO

Seljaci mogu kući — hajde, reci im!

550

TRIGEJ

Na znanje svima: Nek seljaci otidu
S poljòdjèlskim alatom na oranice!
Nek što prije ostave se koplja, mača, strelice!
Naime sve sad ovdje dobrim starim mirom odiše.
Zapjevajmo pean, à tad svatko nâ rād ù polje!

555

KORIFEJ

Dane, òd svih pravednika žuden i svih ratara,
Ugledav te sretan, želim pozdraviti vinograd;

Čeznemo u srcima da, nakon duga vremena,
Zagrlimo smokve što ih sadih dok sam bio mlad!

TRIGEJ

Sad se, ljudi, ponajprije božici pomòlimo
Koja nas je pèrjanicā i Gorgónā riješila!
Zā rād poljski zatim dobre slane ribe kúpimo
I požúrimo se kući, na imanja seoska!

560

HERMO

Posidone, kakav prizor — ova četa njihova,
Zbita kao beškot, bučna kao gozba obilna!

565

TRIGEJ

Što je sjao, Zeusa mi, trnòkop radom uglačan!
Kako blistaju na žarkom suncu vîle trozube!
S njima bi se svaka naša lijeha krasno pròvela.
Ì jā sām već živo želim vratiti se ù polje,
Pijukom po svojoj zemlji napokon prekapati!

570

Sjetite se, prijatelji,
Nekadašnjeg svog života
Kakav nam je ona dala,
I kolača onih voćnih,
Smokava i grana mirte,
Slatkoga i mladog vina,
Ì busēnā ljubičica
Uz rüb zdenca, i maslinā,
Žudnje naše,
I zbog svega ovu sada
Pozdravite božicu!

575

580

/II ANTISTROFA PARODE/

ZBOR

Zdravo, zdravo! Radosni smo što si ovdje, najdraža!

Žudeći te, pogiboh:

Òd sveg srca želio sam

Vratiti se nā njivu.

Živa žudnjo, bila si nam naše blago najveće,

Za sve nas što tavorimo

O poljòdjèlskòme kruhu

Dobrotvorko jedina!

Nekoć smo iskusili

Ù tvòm krilu mnoge slasti

Jeftine a ugodne.

Seljačkome narodu žitòrodan si bila spas.

Zato će te zadovoljni

Dočekati, nasmijani,

Mlada loza, smokvičice

585

590

595

/13/

/TRIGEJ, ZBOR, HERMO, Boginja mira, Berba, Slava/

KORIFEJ

/Hermu:/ Ali gdje je cijelo vrijeme bila, òd nās dālekā,
To nam reci, bože koji najvećma si nama sklon.

HERMO

Premudri seljaci, čujte sada moju besjedu
Ako vam je želja znati kako ona nestade.
Zlo je započelo prvo s Fidijinom nevoljom.
Zatim Periklo, da ne bi istu kob doživio,
Bojeći se vaše čudi, vaše prijeke naravi,
Prije no što ì sām strada, polis je zapalio
Jer, ubaciv malu iskru odluke o Megari,
Takav ratni vihor je raspirio da òd dima
Zāsuziše svi Heleni, ovdašnji i ondašnji.
Čim je čokot zapraskao protiv volje, amfora
Udarena lupila od srdžbe drugu amforu,
Pomirbe već nije bilo: božica tad iščeznu.

605

610

TRIGEJ

Apolona mi, sve dosad nisam čuo o tome,
Nit' sam znao da je ona povezana s Fidijom.

615

KORIFEJ

Nisam nì jā, sad tek čujem. Zato joj je obraz lijep,
Jer je s njim u bliskom srodstvu. Štošta taje pred nama.

HERMO

Kad su zatim razabrali potčinjeni gradovi
Kako jedni nā drugē u silnom bijesu režite,
Da tribute izbjegnu, izmišljali su sve i svā,
Podmićivali su novcem moćnike Lakonjane.
A Lakónci, lākomci nazòvigostoljubivī,
Podlo boginju odbaciv, Ratu dver otvoriše.
Za seljake njihovi dobici bjehu pogubni:
Odavde za kaznu su se otisle trovēslārke
I pobrstile smokvike nevinim seljacima.

620

625

TRIGEJ

Tako je i pravo: naime, i meni su posjekli
Smokvu koju svojom rukom sadih i uzgojih ja.

KORIFEJ

Pravo, kume, Zeusa mi, jer i meni su kamenom
Razbili i uništili kacu od šest medimna. 630

HERMO

À kad se sa sela amo zgrnuo težakā puk,
Nije znao da je i sad varan kao i prije,
Bez ijednōg zrna grožđa, željan suhих smokava,
Zablenut u govornike. Oni — dobro znajući 635
Da su siromāsi slabi, kruha gladni, nemoćni —
Božicu su mira vikom tjerali kō vīlama
Kad se god pojavila jer voli naše krajeve.
Savezničke trule bogataše ucjenjivahu
Prijeteći im optužbom: »u dosluhu je s Brasidom«. 640
Okrivljenog vi ste tad kō čopor pasa trgali,
Jer je polis, blijed od groze i od strāvē ukočen,
Slasno proždírao svaku dobaženu klevetu.
Stranci, videći gdje pljušte udarci po leđima,
Začepljivali su zlatom usta opadačima 645
Pa su ih obogatili — dok je Grčka pljačkana,
Ali vi ste za to bili slijepi. Svemu krivac je
Onaj kožar.

TRIGEJ

Ne govōri, gospodaru Hermo, stoji!
Ostavi ga gdje je sada, da pod zemljom miruje!
Čovjek taj već nije naš, jer sada tebi pripada. 650
Sve što rekao bi o njem:
Da je bio za života
Lajav doušnik i lupež,
Smutljivac i mutikaša —
Jednoga od tvojih sada 655
Blate sve te pogrde.
/Boginji mira:/ No reci, gospodo, zbog čega šutiš ti?

HERMO

Ne želi se obratiti toj publici:
I sūviše je od njih zla pretrpjela.

TRIGEJ

Nek rekne nešto makar tebi samome. 660

HERMO

/Boginji:/ Što snuješ za njih, najmilija, reci mi,

Daj, od svih prva štitomrziteljice!
 /Boginja mira šapće mu nešto u uho./
 Da? Slušam. To su optužbe? Razumijem.
 /Ostalima:/ Pa evo, čujte što vam ona zamjera:
 Po pilskoj zgodi, kaže, sama od sebe
 U grād je korpu punu mira donijela,
 A skupština je tripud prijedlog odbila.

665

TRIGEJ

/Boginji:/ Pogriješili smo; molim te, oprosti nam!
 Naš razum tad je bio sav u kožama.

HERMO

Sad slušaj što me upravo zapitala:
 Tko ovdje joj je bio najneskloniji,
 Tko prijatelj i borac protiv ratnog zla?

670

TRIGEJ

Kleònim od svih najvećma joj bješe sklon.

HERMO

A taj Kleònim — kakav se pokazuje
 Kò ratnik?

TRIGEJ

Vrlo hrabar, samo ne bješe
 Svog oca sin, na kojeg se pozivao.
 Jer nà bõjnõm bi polju začas postao
 Kopilan odbačenog svoga oružja.

675

HERMO

A čuj još što me maločas zapitala:
 Na Pniksu tko tribinom sad gospodari?

680

TRIGEJ

To mjesto sada pripada Hiperbolu.
 /Boginji, koja kretnjom iskazuje negodovanje:/
 Što radiš, gospo? Kamo glavu okrećeš?

HERMO

Od naroda se odvraća, naljutiv se
 Jer tako lošeg vođu sebi izabra.

TRIGEJ

Pa dobro, nećemo ga više slušati.
 U nuždi puk je, gol kò prst, bez skrbnika,
 Tim čovjekom sramotu svoju prikrilo.

685

- HERMO
Još pita: kakvu korist od tog ima grad?
- TRIGEJ
Pa bit ćemo razumniji.
- HERMO
A kako to?
- TRIGEJ
Jer on je proizvođač svijeća. Dosad je
U mraku naša tapkala politika,
A sad ćemo uz svijeću o svem vijećati. 690
- HERMO
/poslije ponovnog »razgovora« s Boginjom mira:/
Oho!
Gle što bi, kaže, htjela znati!
- TRIGEJ
Reci, što?
- HERMO
Pa svašta staro — otkad od vas òtide.
A prvo pita što je sad sa Sofoklom. 695
- TRIGEJ
On cvate; ali događa se čudo.
- HERMO
Što?
- TRIGEJ
Pa Sofoklo ti postaje Simònidom.
- HERMO
Simònid? Kako?
- TRIGEJ
Mada star i iscrpljen,
Rad novca plovio bi i na plèteru!
- HERMO
A mudrac Kratin? Je li živ?

HERMO
 Ne, umro je, 700
 Baš kad je Sparta napala.

HERMO
 Od čega?

TRIGEJ
 On?

Od kâpi. Svisnuo je kad je vidio
 Gdje vojnik bačvu punu vina razbija.
 /Boginji:/ Što misliš, što je još naš grad zadèsilo?
 Otići od nas, gospo, nećeš nikad već! 705

HERMO

Pa dobro, uzmi dakle sebi Berbu tî
 Za ženu; s njom poživi nà svôm seoskom
 Imanju i izròdi mnogo... grozdova.

TRIGEJ

/Berbi:/ Daj dođi, najdraža, da djecu pravimo!
 /Hermu:/ Gospodine, što misliš, je li škodljivo
 Da poslije duga posta Berbu potucam? 710

HERMO

Ne, ako popiješ eliksir s metvicom.
 No sad što brže uzmi Slavu, vodi je
 Do vijeća — njegova je bila nekada.

TRIGEJ

O sretno vijeće, Slave ćeš se užiti,
 Tri dana njenu juhu slasno srkati
 I jesti mesa, ponutrice kuhane!
 Pa, dragi Hermo, zbogom! 715

HERMO

Ì ti, čovječe,
 Sad zbogom, sretan put, i misli nà mene!

TRIGEJ

/doziva:/ Ej bãlegāru, kući, kući lètimo! 720

HERMO

On nije ovdje, kume.

TRIGEJ

Kud je nestao?

HERMO

Kod Zeusovih je kola, kō munjđnoša.

TRIGEJ

A gdje će, jadnik, naći svoga krmiva?

HERMO

Ganimedovu jest će on... ambroziju.

TRIGEJ

A kako ja da sletim?

HERMO

Lijepo, ne boj se.

Kraj boginje, ovuđā!

TRIGEJ

/Berbi i Slavi:/ Amo, djevojke,

Što brže za mnom — mnogima se digao

Dok čekaju sa žudnjom na vaš dolazak.

*/Trigej s Berbom i Slavom i Boginja mira odlaze na jednu, Hermo na drugu stranu./**/PARABAZA/**/14/**/ZBOR/**/KOMATIJ/*

KORIFEJ

Pa zbogom, i sretno! A mi dotle predajmo sav ovaj alat i pribor

Na čuvanje tehničarima scenskoj; jer najčešće lupeži prodaju zjake 730

I njuškaju okolo scene u velikom broju da što god ukradu.

Stog ovo nam čuvajte svojski!

/Scenski radnici preuzimaju od Zbora opremu./

A mi ćemo cijenjenoj publici reći

'Kakva misao nas vodi, kamo smjera govor naš'.

/PRAVA PARABAZA/

Kad u anapèstičkōm ritmu paràbazē komediđgraf se hvali

I samoga sebe veliča, zaslužuje da ga redari istuku. 735

No ako je pravo, o Zeusova kćeri, da slavimo nekoga tko je

I najveći komički majstor na svijetu i najglasovitiji pjesnik,

Naš autor izjavljuje da je zavrijedio dūgačak pohvalni govor.

Jer, najprvo, sam je konkurente nagnao šale da ostave vječne
 O nekakvim dronjcima i da ne ratuju protivu stjenica bijednih; 740
 A Herakle one što pogaču mijese i đd glādi umiru stalno
 [I đd strāha bježe i varaju svakog i namjerno daju se tući]
 Izbacio prvi je s prezirom — i oslobodio robove koje
 Na scenu u plaču su svagda izvodili komici, i tō tek zato
 Da supatnik—rob ih zbog primljenih batina pita podrugljivim tonom; 745
 »Aj, tko ti je, jadniče, voštio kožu? Zar bič je sa svōm svojom silom
 Navalio nā tvōj nezāštićen bok, opustōštio zalede cijelo?«
 Odbacivši takve rugobe i smeće i jeftino lakrdijaštvo,
 Umijeća je visokog zgradu izgradio te joj utvrdio kule
 Idejama krasnim, dijālogom zvučnim i lišenim prizemnih šala, 750
 I nije u komičkim djelima šibao sitne čovuljke ni žene —
 S herākloškom srdžbom se, naprotiv, laćao najvećih monička grada
 Uspřkos strahovitom kožarskom smradu i prijetnjama iz blatnōg grotla.
 I najprije ja ti se хватam ukōštac s čudōvištem šiljatih zuba
 Iz čijih su očiju sijevale munje, baš kao iz očiju Kīnē, 755
 A sto je čankōliskih odvratnih glavurda lizalo njegovu glavu
 Sve ūokrŭg, dok je on rikao poput bujicē što ostavlja pustoš,
 Na tuljana vonjao, s mudima smrdljivim Lamije, s devinim šupkom.
 Te nemani nisam se prepao, već mu se stalno suprotstavljah hrabro
 U borbi za vās i za otoke. Stoga je, mislim, poštēno i pravo 760
 Da ostanem ū vašem sjećanju, đd vās da primim i dužnu zahvalnost.
 Ni prīje me uspjesi nisu navēli da rvačke pohađam škole
 I ganjam dječake, već, pokupiv prnje, ravno sam išao kući —
 Dugōčasan rijetko a često šarmantan, u svemu na usluzi vama!

I zato dječacić i odrasli muž
 Uz mēne se moraju svrstati sad; 765
 A ćelavce zovemo neka sav trud
 Usmjeruju k pobjedi — to nam je cilj.
 Jer svatko će reći, kad pobijedim ja,
 Za večerom ili uz gozbeni stol: 770
 »Poslužite ćelavca, ćelavcu daj
 Slatkiša, i ničeg ne lišavaj već
 Tog najvećeg duhom od pjesnika svih,
 Tog čovjeka s najljepšim ćelom!«

ZBOR

'Muzo, okani se rata, sa mnom zapleši taj ples — 775
 Tvoj sam miljenik ja —
 Daj, bđgōvā svadbe mi poj, gozbe junākā,
 Pijanke blaženih! Jer je oduvijek to usud tvoj. 780
 Ako pak Karkin ti dođe,
 Htjedne zaplesati sā tri svoja sina,
 Niti ih slušaj niti s njima povedi kolo! Sjeti se da su oni 785
 Pitome trčke, plesači dugōvrati, ti patuljci,
 Brabonjci kozji, nedōnoščād, trikova pronalazači! 790

/ZBOR/

- 'Himne u Hârîtâ čast ljepòkosih pòvesti znaj,
 Mudri pjesniče moj!
 Svoj proljetni cvrkuće pjev lasta u gnijezdu,' 800
 Morsim, Melântije nisu dobili zbor: dosta taj
 Reski Melântijev ćurlik
 Kričavi slušasmo kad su tâ dvâ brata 805
 Ravnali skupa svojim tragičkim korom — nezajažljivih par Gorgona,
 Harpije dvije kamenica gladne, dva lovca na stârê žene, 810
 Smradni kō prč ispod pãžũhã, òtpaci s ribarskog trga!
 Snažnim i obilnim hračkom počasti ih, boginjo Muzo, i slo—žno 815
 svetkuj sa mnom blag—dan!

/Ponovo: prostor uz Trigejevu kuću u Atmoniji./

/DRUGI EPIZODIJ/

/15/

/Zbor, TRIGEJ, Berba, Slava, (PRVI) SLUGA/
 /Trigej ulazi na scenu, umoran, s Berbom i Slavom./

TRIGEJ

- /gledaocima:/ Ne, nije bilo lako doći k bozima,
 I potpuno sam skršen, s nogu spao sam!
 A sićušni ste bili s neba gledani:
 Izgledali ste meni jako pakosni,
 A ovdje sad — kudikamo pakosniji!
 /(Prvi) sluga izlazi iz Trigejeve kuće./ 820

(PRVI) SLUGA

Gle, stigao si, gazda?

TRIGEJ

Tako govore.

SLUGA

Pa što doživje?

TRIGEJ

- Strašnu bol u nogama
 Od ðuga puta. 825

SLUGA

Daj mi reci, gazda...

Što?

SLUGA

Da l' vidje osim sebe nekog drugog još
Gdje luta zrakom?

TRIGEJ

Nikog, osim ponegdje
Ditirampskih poéta duše dvjè-tri.

SLUGA

I što su radile?

TRIGEJ

Pa pàbirčile su
U zraku lirske arije brzòplòvnè.

830

SLUGA

Zar nije točno što se govori — da mi
Po smrti postajemo zvijezde nà nebu?

TRIGEJ

Da, točno je.

SLUGA

A Ion s Hija — koja je
Sad zvijezda?

TRIGEJ

Danica, što on je òpjevã
Još za života. Čim je tamo stigao,
Svi prozvaše ga odmah zvijezdom Danicom.

835

SLUGA

A tko su zvijezde koje, nebom leteći,
Izgaraju u trku?

TRIGEJ

Bogatašice
Što, poslije neke gozbe kući žureći,
U ruci nose upaljenu svjetiljku.
/Pokazuje Berbu./ Što prije je povedi sada ùnùtra
Pa kadu napuni i vodu u njoj zgrij
I prostri njoj i meni bračnu postelju.
Kad svršiš, dođi opet odmah ovamo.

840

845

/Pokazuje Slavu./ A ja ću dotle ovu vijeću predati.

SLUGA

A otkuda ti one?

TRIGEJ

Otkud? Iz neba.

SLUGA

Ni pišljiv obol ne dam za te bogove
Kad žive ko i smrtnici — od svodništva!

TRIGEJ

Ne svi, no neki gore žive od toga.
No hajde, krenimo.

SLUGA

A reci — da joj dam

Da nešto pojede?

TRIGEJ

Ne, ništa ne jede,
Ni kruha ni kolača, jer kod bogova
Ambròziju je vična stalno lizati.

SLUGA

Za lizanje će nešto i tu dobiti.
/Sluga odvodi Berbu u kuću./

/16/T

/ZBOR, TRIGEJ, Slava/

ZBOR

Koliko se vidi sad,
Taj starac je presretan
I uživa ko kralj!

TRIGEJ

A tek kad ko mladòženja se pojavim u sjaju!

ZBOR

Pobudit ćeš zavist svih,
Jer: star si a opet mlad
I mirisan ko cvijet!

A ne bi da te traže da što predložiš; TRIGEJ

Dakako! A kad legnem s njom i zgrabim je za sise!

KORIFEJ

Tad bit ćeš sretniji od Karkinovih vrtiguza!

/ZBOR, TRIGEJ/

TRIGEJ

Zar nije pravo? Taj sam što,
Balègār—konja zajahav,
Helene spasih, pa sad mōgū slobodno
Svi živjeti na selu, ležati i ševiti se!

865

Za svè i za sāv grād.

/17/

/Zbor, TRIGEJ, Slava, (PRVI) SLUGA; zatim »Pritan« (u gledalištu)/

SLUGA

Okupala se cura, šupak joj je čist.
A pita je pečena, sezamov se kruh
I drūgō mijesi, manjka samo stojko još.

870

TRIGEJ

Pa onda brže našem vijeću predajmo
Sad ovu Slavu.

SLUGA

Koga to? Što kažeš ti?

TRIGEJ

Pa to je Slava — nju smo podnapiti mi
Na putu ū naš Brauron nekoč ševili,
A nije dala lako, znaj.

SLUGA

Moj gazda, gle
Petōljjetnū tu svetkovinu guzova!

875

TRIGEJ

/gledaocima:/ Pa dobro, tko je od vas poštenjačina?
Za vijeće tko bi malo nju pričuvao?
/Sluzi, koji pokazuje suviše interesa za Slavu:/
Što tražiš ondje?

SLUGA

Onu stvar — rezerviram
Već šator stojku svom, za igre istamske.

880

TRIGEJ

*/gledaocima:/ Čuvara niste našli? /Slavi:/ Dođi ovamo,
Među njih ću te svojom rukom dōvesti.*

SLUGA

*/pokazuje nekoga u gledalištu:/
Gle, onaj maše!*

TRIGEJ

Tko?

SLUGA

Arifrad, zna se tko!
On traži da je njemu predaš.

TRIGEJ

Čovječe,

Kad navre, taj će vrhnje joj polizati!
/Slavi:/ Ti prvo svuci, baci na tle odjeću.
/Slava se svuče. On je dovede pred klupe vijećnika./
Pritáni, vijeće, Slavu evo gledajte!
Promotrite bogatstvo što ga dajem s njom:
Vi smjesta možete joj noge podići
I zatim svetom obredu pristupiti.
A gledajte tu peč!

SLUGA

Ajâj, baš krasna je!
Pa zato je i zadimljena: vijeće je
Unútra prije rata ražanj vrtjelo.

TRIGEJ

A odmah sutra — jer je vaša — možete
I divno natjecanje s njom prirediti,
[U rvanju, u stavu četverdōžnom,]
U bočnom potpornju, u kleku s pretklonom
I, uljem natrljani, u pankratiju,
Gdje snažno tucaš, bušiš kincem i šakōm;
A trećeg dana bit će konjska utrka,
Gdje sapi će se ūz sāpi priljepiti
I sprege, zājahāvši jedna nā drugū,
Raspalit će ti hućući i dašćući;
Vozači neki, popadali, ležat će
Kraj same jame, s ogoljenom batinom.
Izvdolite, pritáni, Slavu primite.
/Predaje Slavu jednom od »pritana«./
Gle, kako ju je rado pritan uzeo!
/»Pritanu« koji ju je pribvatio:/

885

890

895

896 a

896 b

900

905

A ne bi da te traže da što predložiš;

Odmahnuo bi rukom: »Nemam vremena!«

/»Pritan« odvodi Slavu. Sluga ih ispraća./

Pa hajde, brže mi dovedi ovna tog!

Prirediti će za džred dotle žrtvenik.

/Sluga odla./
/ZBOR, TRIGEJ/

/18/

/ANTISTROFA AMEBEJA/

/ZBOR, TRIGEJ/

ZBOR

Ovakav je građanin

Nesumnjivo koristan

Za svè i za sãv grãd.

910

TRIGEJ

U berbi ćete spoznati još bolje da sam takav.

ZBOR

I sãd je već jasno to

Da cijelog si púčanstva

Izbavitelj baš ti!

915

TRIGEJ

Kad kupu mladog vina ispiješ — tad to ćeš reći!

Protiv rata, jer jasno je da nam je bog

U ovom trenu naklon.

KORIFEJ

A poslije bogova ćeš uvijek ti nam biti prvi!

TRIGEJ

Ja, Trigej iz Atmònijè,

Za vãs sam silno zaslušan:

Strahovitih sam muka oslobodio

I gradski puk i seoski, Hipèrbola ukrotiv!

920

/19/

/Zbor, TRIGEJ, (PRVI) SLUGA/

/Sluga se vraća./

SLUGA

Daj reci — što nam odsad valja raditi?

/Zbor, TRIGEJ, (PRVI) SLUGA/

/Uzmi Sluga vodeći ovna./

TRIGEJ

Pa jasno — prinijeti joj lonce s kašicom!

SLUGA

Njoj kašicu — kò Hermešćicu prezrenom?

Što drugo? Možda biste vola tovljena?

TRIGEJ

925

Ne vola! Tko bi volio klađnicu?

SLUGA

Il tustu, krupnu svinju?

TRIGEJ

920

Ne i ne!

SLUGA

TRIGEJ

A što?

Teđgenovih bojim se svinjarija.

SLUGA

Pa dobro, što nam još preostaje?

TRIGEJ

SLUGA

Ovân.

TRIGEJ

Ovân?

SLUGA

Da, Zeusa mi.

TRIGEJ

Naglašuju.

Pa tako Jonjani

930

SLUGA

Pa da: kad tko u skupštini
Za rât se založi, tad skupštinari će
Na jonskom đd strâha povikati »O, vâ!»

TRIGEJ

Gle, stvarno!

SLUGA

Krotke ćudi bit će inače,
I bit ćemo međù sobõm kō jaganjci

935

A mnogo mekši prema saveznicima.

SLUGA

Sad brže molim!

TRIGEJ

Pa hajde, brže mi dovedi ovna tog!
Priredit ću za đbrēd dotle žrtvenik.
/Sluga odlazi./

TRIGEJ

/20/

*/ZBOR, TRIGEJ/
/Trigej uređuje žrtvenik./*

SLUGA

/STROFA AMEBEJA/

ZBOR

'Što božja volja odredi, usud ostvari to.'
Sve ide po želji, i svākā se stvar
Tada uklapa ù opći, pun sklad.

940

TRIGEJ

Da, očito je: evo, već kraj dvēri oltar stoji.

ZBOR

Pa požurite sad dok prevladava još
Od božanstva nam poslani vjetar taj jak
Protiv rata; jer jasno je da nam je bog
U ovom trenu naklon.

945

TRIGEJ

Gle košarice s ječmom, a i nôž je tu i vrpca
I evo vatre — sad vam treba jedino još ovca.

ZBOR

Zar nećete pohitjeti?
Jer ugleda l' Herid vās,
I nezvan on će doći tad
Da frūlā. À jā dobro znam
Da zà svōj duhački će trud
I dobiti nešto.

950

/21/

*/Zbor, TRIGEJ, (PRVI) SLUGA/
/Ulazi Sluga vodeći ovna./*

TRIGEJ

Daj uzmi košaru i vodu žrtvenu,
Obidi brzo oltar smjerom udesno.

SLUGA

*/sudjeluje u obredu prema uputama/
Obidoh evo; što mi dalje nalažeš?*

TRIGEJ

Uronit ću u vödu ovaj ugarak.

*/Uroni ugarak, zatim njime poškropi glavu ovna. Ovnu:/
No, maši glavom! /Sluzi:/ Ti pak ječma dohvati*

I sâm operi ruke, vodu meni daj,

I bacaj ječma publici.

960

SLUGA

Pa evo, nà!

/Sluga postupa po naređenju./

TRIGEJ

Što, već si dao?

SLUGA

Jesam, Herma mi, i sàd,

Koliko gòd je ovdje gledalaca tih,

Nijèdnòg nema ù kòg nije sjemena.

965

TRIGEJ

No žene nisu dobile!

SLUGA

Pa dat će im

Večeras muževi.

TRIGEJ

Pomòlimo se sad!

'Tko prisustvuje?' Gdje su 'mnogi čestiti'?

SLUGA

*/pokazujući na gledaoce iz prvih redova:/
Pa dat ću tima: mnogi su i čestiti.*

/Škropi vodom gledaoce u prvim redovima./

TRIGEJ

Njih zoveš čestitima?

SLUGA

Pa zar nisu, kad

Tolikom vodom mi ih polijevamo tu,

A ipak ostaju na svojim mjestima?

970

Sad brže mòlimo!

TRIGEJ

Pa dobro, mòlimo.

SLUGA

Vladarice presveta, boginjo, ti
Što predstavljaš mir
I upravljaš plesom i predvodiš pir,
Daj, gospodo, primi naš žrtveni dar!

TRIGEJ

SLUGA

SLUGA

Daj primi ga, ti koju poštuju svi!
I, Zeusa ti, nemoj da postupak tvoj
Na ženā namigūšā podsjeća čud.
Jer one ti tako, odškrinuvši dver,
Kroz otvor se nagnuv, proviruju van;
No čim ih tko spazi, u ťisti su tren
Tad iščezle već;
A kad òtidiē taj, opet pomole nos.
Tu igru nam više ne ponavljaš ti.

TRIGEJ

Dobrostitivo cijeli pokaži svoj lik,
Jer, Zeusa mi, trinaest je godina već
Što ginemo žudeći za tobōm svi,
Kō zaljubljen stvor.
Zaustavi bitke i ratnički bijes,
I Pomiriteljicom zvat ćeš se tad.
I prekini ta podozrijevanja zla,
Majstorluk taj naš
S kojim jedni po druĝima sipamo jed!
Ucijepi Helenima ponovo sok
Prijateljstva, i daj
Razrijedi nam pitomom blagošću krv,
Unesi medū nās oprastanja duh!
I svakakvim dobrima napuni trg,
Da dođe nam bijeli iz Megare lūk
I rane lubenice, jabuke, nar
I kratki haljeci što nosi ih rob;
Da pristignu k nama iz Bēdōtijē
I guske i patke, golubice, drozd,
Kopāidskih jegulja koševa sto!
I da se u metežu tržnice tad
Okò njih galameći gura uz nās
Svih Moriha, Teleja, Glauketa soj

TRIGEJ

SLUGA

Protiviti, a Mehanje još
Na tgu se pojavi u kani zar.
Kad rop ved nema, pa -- bñi u pñi.
A sñi iz »Medje« da kaže mu dol:
»Ah, propadati, propadati, osaradati
Bez one što blivni je pñodi lali«
ZOBZ
/MOLITVENA PJESMA/
U postovate, moide nam dñiñat glas
/Štari, Ti uxi mi nož da njine ovur pri/
Kō kñar vješt

To ne smijem

975

980

985

990

995

1000

1005

Proždrljivi; a da Melàntije još
 Na trgu se pojavi ù kasni sat,
 Kad robe već nema, pa — ùdri u plàč,
 A stih iz »Medeje« da kaže mu bol:
 »Ah, propadoh, propadoh, ostadoh sam,
 Bez one što blitvin je pđrodi list!«
 I tad ù smijeh da udari sav svijet.
 O poštovana, molbe nam uslišaj glas!
 /Sluzi:/ Ti uzmi nož da njime ovna prikolješ
 Kō kuhar vješ.

1010

SLUGA

To ne smijem.

TRIGEJ

A zašto ne?

SLUGA

Božanstvo mira ne voli kladnicu
 Ni krvav oltar.

TRIGEJ

Vodi ovna ù kuću,
 Zakolji ga, iznesi amo butove!
 /Gledaocima:/ Životinja je spašena — za korega.
 /Sluga odvođi ovna./

1020

/22/

/ZBOR, TRIGEJ/

/ANTISTROFA AMEBEJA/

ZBOR

Ti moraš dakle ostati ovdje vani, i sâm
 Što brže naslaži te klade i svē
 Što se traži za obredni taj čin.

1025

TRIGEJ

/pripremajući oltar za žrtvu:/
 Zar ne misliš da slažem triješće poput pravog vrača?

ZBOR

Pa dakàko! Jer ù tebi nalazim sve
 Što je svojstveno mudrima. Bistri tvoj duh,
 Kako priliči, resi oštrōumlja dar,
 Dovitljivost i hrabrost.

1030

TRIGEJ

Gle, zapaljena klada tjera Stilbida u očaj!
I stôl ću sada donijeti, bez sluge ću se snaći.
/Odlazi u kuću po stol./

ZBOR

Pa tko ga ne bi hvalio,
Tog velikog čovjeka
Što, mnogo muka podnijevši,
Naš sveti grad je spasio?
/Trigeju, koji se vraća noseći stol./
I zavidjet će tebi svi
Sve dotle dok živiš.

/23/

*/Zbor, TRIGEJ, (PRVI) SLUGA
/Vraća se Sluga, koji donosi ovčje butove./*

TRIGEJ

No, s tim smo gotovi. */Sluzi:/* Na väturu stavi but.
Ja idem po kolače i po utrobu.

SLUGA

Ne, to je moja briga.
/Ode u kuću./

TRIGEJ

Zar još nisi tu?

SLUGA

/vraća se iz kuće:/ Već jesam, vidiš! Misliš da sam spor?

TRIGEJ

Ispeci fino ovo.
/Ugleda Hijerokla, koji se približava./
Netko dolazi
Odònud, lovorovim vijencem ovjenčan.

SLUGA

Pa tko je to?

TRIGEJ

Opsjenär neki, čini se.

SLUGA

Vidovnjak?

1035

1040

1045

Bogme nije, već Hijeroklo,
Proròčanstāvā tumač i Oréjanin.

TRIGEJ

A što će on objaviti?

SLUGA

Pa jasna stvar:
Protivit će se ovom našem primirju.

TRIGEJ

Ne, taj je došao jer njuši pečenku.

SLUGA

Odgłúmimo da je nevidljiv!

TRIGEJ

Prava riječ!

SLUGA

/24/

/Zbor, TRIGEJ, (PRVI) SLUGA, HIJEROKLO/
/Ulazi Hijeroklo./

HIJEROKLO

Hej, kakvu žrtvu, kojem bogu prinosiš?

TRIGEJ

/Sluzi:/ Ti peci šutke, ne diraj u bubrežnjak!

HIJEROKLO

Zar nećeš reći kojem bogu?

TRIGEJ

/Sluzi:/ Kakav rep!
Baš fino!

SLUGA

Fino, gospo mira boginjo!

HIJEROKLO

Daj počni! Prvi komad meni ponudi!

TRIGEJ

/Sluzi:/ Ispeci prvo bolje!

HIJEROKLO

Ali to je već
Pečeno!

TRIGEJ

Ne znam tko si, no ne pleti se!
/Sluzi:/ Sad reži!

HIJEROKLO

Gdje je stol?

TRIGEJ

/Sluzi:/ I pehar s vinom daj.

HIJEROKLO

No odvojeno sijeci jezik!

TRIGEJ

Znamo to.

1060

A znaš li ti što moraš?

HIJEROKLO

Reci.

TRIGEJ

Šutjeti,
Ni riječi! Žrtvujemo mira boginji.

HIJEROKLO

/tonom proročanstva/ Jadni, nejadi smrtnici...

TRIGEJ

Neka ti naš glavu padnu!

HIJEROKLO

... Koji, u bezumlju svom ne razumjevši naum bogová,
Sklopiste pakt sa sjajnodkim majmunom, mada ste ljudi...

1065

TRIGEJ

Ho ho ho!

HIJEROKLO

Čemu se smiješ?

TRIGEJ

Sjajndokē majmune volim!

HIJEROKLO

... Povjerovav kō galebi plašljivi lisičjem rodu,
Kojem je prijevarna duša i prijevaran um!

TRIGEJ

/pokazujući pečeno meso:/

Da se barem,

Hvastavče jedan, ovako tvoja upale pluća!

HIJEROKLO

Jer ako Bakida nisu varale boginje nimfe,
Niti smrtnike Bakid, ni nimfe Bakida samog...

1070

TRIGEJ

Dàbōgdā propao ako ne začepiš Bakidu usta!

HIJEROKLO

Božja još ne bješe volja odriješiti boginju mira,
Naime najprije...

TRIGEJ

/Sluzi:/ Ovo dobro posoliti valja.

HIJEROKLO

Blaženi bozi ne žele ratni da prestane metež.
Dotle dok se vuk vjenčanjem ne udruži s ovcom.

1075

1076a

TRIGEJ

Kako će, prokleti stvore, vuk se vjenčati s ovcom?

1076b

HIJEROKLO

Sve dok smrdljivi martin u bijegu užasno bazdi,
Kričava zeba u žurbi dok slijepu mlādunčād lēžē,
Dotle se nije smjelo pristupiti sklapanju mira.

TRIGEJ

Nego je trebalo voditi rat bez konca i krāja?
Kockom odrediti tko će više proliti suza,
Mada u miru možemo složno vladati Grčkom?

1080

HIJEROKLO

Nikada postići nećeš da rak prema naprijed korača.

TRIGEJ

Nikad se ti u pritàneju više gostiti nećeš
Niti ćeš vraćati nakon ovoga što se sad zbiljo.

1085

HIJEROKLO

Nikad bodljòkošca ježa nećeš učiniti glatkim.

TRIGEJ

Hoćeš li jednom već prestati vući Atenjane zà nòs?

HIJEROKLO

Koje vam proroštvo nalaže paliti bozima žrtvu?

TRIGEJ

Ono zacijelo što ga prekrasno žreče Homer:

»Tako odagnavši oni mrsku oblàčinu ratnu,
Uzeše boginju mira i svetom zadržàše žrtvom.

À kad se bedra ispèkla, kad utrobu okuse slasnu,

Lijevahu vino iz čàšã, a jã sam tim vodio putem.«

Nitko tumaču proricãnjã nẽ pruži blistavi pehar.

1090

HIJEROKLO

To me se ne tiče: nije te riječi izrèkla Sibila!

1095

TRIGEJ

Ali je, Zeusa mi, vješto izrazio premudri Homer
Riječima ovim: »Bezàkonik jest i beskućnik ono,
Bezbratstvènik je to kom rat je med svojima mio.«

HIJEROKLO

Pazi da ti nekako kobac, zaludiv ti pamet,

Nè zgrabì...

TRIGEJ

/Sluzi:/ Dobro mi čuvaj ovu utrobu ovdje,

1100

Jer se strašno to pròroštvo svakako odnosi na nju.

Nalij mi vina, a zatim od utrobe amo donesi.

/Sluga dvori Trigeja; Hijeroklu ne daje ništa./

HIJEROKLO

Pa kad je tako, molim, sam ću poslužiti sebe.

TRIGEJ

Ljevànica!

HIJEROKLO

Nalij i mèni i daj mi od utrobe, makar komadić! 1105

TRIGEJ

Ne, jer blaženi bozi ne žele da dobiješ komad,
Nego da najprije lijevamo mi, a ti da se kùpiš.
/Moli:/ Gospodo boginjo mira, dok živimo, ostani uz nas!

HIJEROKLO

Daj mi donesi jezik!

TRIGEJ

Svoj jezik odnesi što dalje!

SLUGA

Lijevam.

TRIGEJ

/Sluzi:/ Ûz tū ljevànicu uzmi brže i ovo. 1110
/Daje mu komad mesa./

HIJEROKLO

Nitko mi neće utrobe dati?

TRIGEJ

Nismo u stanju
Dati, sve dok se vuk vjenčanjem ne udruži s ovcom.

HIJEROKLO

Grlim ti koljena!

TRIGEJ

Uzalud, kume, moliš i kumiš:
Nikad bodljòkošca ježa nećeš učiniti glatkim!
/Gledaocima:/ Izvoli, publiko, počasti se i tî
Tom utrobom! 1115

HIJEROKLO

A ja?

TRIGEJ

Sibilu pojedi!

HIJEROKLO

Ne izjedoste ovo sami, Zemlje mi!
Jer to je javno dobro — ja ga uzimam!

TRIGEJ

/Sluzi:/ Daj tuci, tuci Bakida!
/Sluga udara Hijerokla štapom./

HIJEROKLO

/Gledaocima:/ Svjedoci ste!

TRIGEJ

I mèni — da si ti proždrljiv hvastavac!
/Sluzi:/ Neprèstano ga tuci štapom, hvastavca!

1120

SLUGA

To tí preuzmi! Ja ću s njega zguliti
Sve kožiće što varanjem ih zàrādī.

TRIGEJ

Zar nećeš, vraću, skinuti te kožiće?
Da l' čuješ? Gle tog gavrana iz Oreja!
Što čekaš? Leti brže put Elimnija!

1125

/Trigej i Sluga, batinama tjerajući Hijerokla, izadu za njim sa scene./

/DRUGA PARABAZA/

/25/

/ZBOR/

/ODA/

ZBOR

Uživam, uživam
Odbacivši kacigu
I sīr i lūk crveni.
Jer bitke ja ne volim,
Nego uz ognjište
S dobrim drugarima
Piti i nà vatru
Stavljati kladice,
Suhe, od panjeva
Vađenih zà žegē,
I slanútka pòpržiti,
Peći jestivoga žira,
Robinjicu ljubiti
Dok je žena ù kŭpci.

1135

/EPIREMA/

KORIFEJ

Ništa nije slađe no kad, poslije sjetve uspješne,
Pada tiha kišica, a dođe susjed, pita te:

1140

- »Reci mi, Komàrhide, pa što da sada radimo?« —
 »Ja bih da se napijemo, kad je bog nam tako sklon.
 Zato, ženo, skuhaj graha, dđ tri dobre porcije,
 Umiješaj i žita, uz to ponudi nam smokava. 1145
 Manesu nek Sira vikne da se vrati ù kuću:
 Danas, bogme, neće moći ni da reže vinograd
 Ni da ga okopava, jer skroz je nàskröz raskvašen.« —
 »Òd mene nek prilog bude drozd i jedan zeba par;
 Ima ù kući i mlijeka, i komada četiri 1150
 Zečevine, nije li ih mačka sinoć ukrala:
 Jer, štropòtalo je nešto ùnùtra i lupalo.
 Òd tog, momče, tri komada nama, jedan ocu daj!
 Mirtinih mi grančica zatraži od Eshìnada; 1155
 Usput, neka mi pozovu ujedno Harìnada
 Da se s nama pònapijē,
 Kad nam nebo, tako sklono,
 Pogoduje njivama.«

/ANTODA/

ZBOR

- Cvrčkova pjesmica
 Dok odzvanja, umilna,
 Obilazim — kakva slast! —
 Svoj lemnjanske loze sàd,
 Promatram zrì li već —
 Najprvi rodi taj —,
 Gledam gdje smokvin plod
 Bubri, a zatim kad
 Sàzori, jedem ga
 Sišući, govorim:
 »Zaljubljen sam ù vās, Hore!«
 Pijem čaj od timijana
 Pa se debljam, uživam
 Ù tøj ljetnoj pripeci... 1160
 1165

/ANTEPIREMA/

KORIFEJ

- ... Više no da promatram bogùmrski gdje pukovnik
 Šepiri se s perjanice tri, u jarkom grimizu,
 Tvrdeći da njegov plašt je sardskom bojom obojen;
 Desi li se da on mora nositi u borbi plašt,
 Grimiz poprima mu boju žutosmeđu, kizičku.
 Prvi bježi on, kō ridi konjopijevac tresući
 Peruškama — dok ja vrebam postojan u zasjedi.
 Kad se takvi vrata kući, čine nepodopštine,
 Jedne unose u spisak, druge brišu dvátři put, 1175
 Zbrda—zdola. »Sutra pokret, javi se u komandu!«
 Čovjek nije znao za to: nije hrane kupio;
 Onda podno kipa je Pandìonova spazio 1180

Svoje ime — sad u stisci juri jadan, ogorčen.
 Tako oni rade nama seljanima, građane
 Štede više — vrzištiti prèd bogom i ljudima!
 Račun će mi, ako bog da, zbdòg toga položiti!
 Mnogo su mi nàudili —
 Lavovi u pozadini
 A u borbi lisice.

1185

/TREĆI EPIZODIJ/

/26/

/Zbor, TRIGEJ, (Prvi sluga/
 /Ulazi Trigej sa Slugom./

TRIGEJ

/»opazivši« gledaoce:/ Ijù ijù,
 Koliko naroda je došlo nà mòj pir!
 /Sluzi:/ Daj uzmi to i očisti mi stolove,
 Jer sad nam više nije nužna takva stvar.
 A tãd iznesi pogače i drozdove,
 I mnogo zečevine, i kolačice.
 /Sluga ode./

1195

/27/

/Zbor, TRIGEJ, SRPAR, Lončar/
 /Ulaze Srpar i Lončar, s robom koju prodaju./

SRPAR

A gdje je, gdje je Tigej?

TRIGEJ

Pečem drozdove.

SRPAR

Naš dobročinitelj si, dragi Trigeju,
 Jer sklopio si mir: dok prije nikako
 Da netko kupi srp, ma ni za pišljiv groš,
 Po pèt ga drahmi komad sada prodajem.
 A on /pokazuje Lončara/, na selu, zà tri drahme vrč!
 Stog, Trigeju, od srpova i vrčeva
 Što hoćeš, uzmi besplatno; i ovo još!
 Jer mî ti ove darove od dđbîti
 Od svoje prodaje na svãdbu nosimo.

1200

1205

TRIGEJ

To ostavite kòd mene i udite,
 Izvòlite na gozbu!

/Ugleda Trgovca oružjem./

Evo dolazi,
Sav namrgoden, i prodavač oružja.

*/Srpar i Lončar odlaze u kuću. Na scenu dolazi Trgovac oružjem i s njim skupina
proizvođača različitih ratničkih potrepština; svi nose svoje proizvode./*

/28/

/Zbor, TRIGEJ, TRGOVAC ORUŽJEM, Proizvođači oružja/

TRGOVAC ORUŽJEM

Aj, Trigeju, aj, sasvim si me slistio!

TRIGEJ

Ma što je, jadan? Bole li te peruške?

TRGOVAC ORUŽJEM

I posao i život si mi skončao,
I ovome, a i kopljaru onomu!

TRIGEJ

Koliko cijeniš ovaj perjanica par?

TRGOVAC ORUŽJEM

A što mi daješ sâm?

TRIGEJ

Ja? Izreći me stid.

No dobro: ta je kita vrlo solidna,
I trī bih zdjele dao suhih smokava
Da perjanicom mogu očistiti stol.

TRGOVAC ORUŽJEM

Donesi dakle odmah smokve iz kuće.

/Perjaničaru: / Eh, bolje išta nego ništa, kume moj!

TRIGEJ

Daj dobijesa to nosi, dalje òd kuće:
S tih kita pada dlaka, nisu ni za što!
Nijedne smokve ne bih dao za tu stvar!

TRGOVAC ORUŽJEM

A što da radim, jadan, s prsnim okloпом?
Jer deset mina vrijedi ovaj fini rad!

TRIGEJ

Zacijèlo nećeš nà njemu izgubiti.

Za punu cijenu možeš mi ga prodati:
Za vršenje je nužde sasvim prikladan.
/Uspravi oklop na tlu i sjedne na nj./

TRGOVAC ORUŽJEM

Daj prestani mi moju robu vrijeđati!

TRIGEJ

Kraj njèga staviš tri kamička — zgodno, ne?

1230

TRGOVAC ORUŽJEM

A kako ćeš se obrisati, glupane?

TRIGEJ

/provlači ruke kroz otvore na oklopu./
Ovako, ruku ću kroz rupu pròvući,
I ovu...

TRGOVAC ORUŽJEM

S obje ruke?

TRIGEJ

S obje, Zeusa mi,
Da me ne uhvate gdje lađu potkradam.

TRGOVAC ORUŽJEM

Na dèšet mina sjest ćeš da se posereš?

1235

TRIGEJ

Da, huljo, Zeusa mi! Zar misliš da bih ja
I zà tisuću drahmi prodao svoj čmar?

TRGOVAC ORUŽJEM

Pa daj, donesi novac.

TRIGEJ

/ustaje/ Ali, kume moj,
To žulja dupe. Nosi, neću kupiti.

TRGOVAC ORUŽJEM

A što da s ovom ovdje trubom započnem?
Šezdeset sam je drahmi nekoć platio.

1240

TRIGEJ

U ovaj lijevak ulij olova, a tād
Utakni tu u usnik malo dulji štap,

I dobit ćeš za kotab stalak pomični.

TRGOVAC ORUŽJEM

Ah, rugaš se!

TRIGEJ

Pa evo drugog savjeta.

1245

Onako kako rekoh ulij olova,
Pričvrsti uzicama s druge strane tas
Za tezulju, i tād ćeš moći vagati
U pōlju smokve kad ih dijeliš slugama.

TRGOVAC ORUŽJEM

O nesmiljena sudbo, ja sam uništen!

1250

/Pokazuje dvije kacige./
I nà njih cijelu minu sam potrošio,
A što ću sada? Tko će mi ih kupiti?

TRIGEJ

Do Ègipcānā skokni, njima prodaj ih!
Poslužit će kō mjerica za ricinus.

TRGOVAC ORUŽJEM

Moj kacigaru, loše smo se pròveli!

1255

TRIGEJ

/pokazuje proizvođača kaciga./
On nije na gubitku.

TRGOVAC ORUŽJEM

Čemu sada još
I kome mogu koristiti šljemovi?

TRIGEJ

Ovakve doda li im ručke, moći će
Povoljnije ih nego sada prodati.

TRGOVAC ORUŽJEM

Otidimo, moj kopljaru.

TRIGEJ

Ne, nipošto,
Jer òd njega ću ova koplja kupiti.

1260

TRGOVAC ORUŽJEM

Koliko plaćaš?

TRIGEJ

Ako ih prepolovi,
Za kôlje uzet ću — za drãhmu stotinu.

TRGOVAC ORUŽJEM

Ponižava nas. Hajdmo, kume, odavde!
/Trgovac oružjem i njegova pratnja odlaze s pozornice./

/29/

*/Zbor, TRIGEJ, PRVI DJEČAK, DRUGI DJEČAK, Djeca/
/Iz Trigejeve kuće izlazi skupina djece; među njima su Prvi dječak i Drugi dječak./*

TRIGEJ

I treba, Zeusa mi, jer evo izlaze 1265
Na pišanje već djeca mojih gostiju —
Ne, pjevački će biti pokus, čini se.
/Prvom dječaku:/ Što kaniš, dijete, pjevati, to najprije
Za pokus mi izvedi ovdje prëda mnõm.

PRVI DJEČAK

/pjeva:/ »Sada započnimo pjev o junačkoj mladeži...«

TRIGEJ

Ne pjevaj o junaštvu, triput nesretno dijete,
Sada je mir! A tì si neznalica i mangup!

Dosta! 1270

PRVI DJEČAK

/pjeva:/ »À kad su, idući jedni na druge, bili već blizu,
Sraze se njihni oklopi kožni i štitovi obli.«

TRIGEJ

Štitovi? Prestani da nas na štitove podsjećaš stalno! 1275

PRVI DJEČAK

/pjeva:/ »Začu se tada i jauk junákā i pobjede poklič.«

TRIGEJ

Jauk junaka? Diõniza boga mi, plakat ćeš gorko
Ako jauke pjevati kaniš i štitove oble!

PRVI DJEČAK

Što da ti dakle pjevam? Reci mi, što ti se sviđa?

TRIGEJ

»Kada se goveđim goščahu mesom«, i slične stvari: 1280
 »Izniješe doručak i najsaslusnijā kušahu jela.«

PRVI DJEČAK

/pjeva:/ »Kada se goveđim goščahu mesom, skinuvši uzde
 S konjskih vratova znojnih, bili su ratova siti.«

TRIGEJ

Dakako: siti rätovānja, jeli su!
 Da, to mi pjevaj, to: gdje siti blaguju! 1285

PRVI DJEČAK

/pjeva:/ »Svršivši, ponovo zgrabiše...«

TRIGEJ

Čaše s vinom, zacijelo.

PRVI DJEČAK

/pjeva:/ »... Oružje, jurnu iz kula, i vika se podigla silna.«

TRIGEJ

Da bijes te nosi, derle, s tvojim bitkama!
 Ti pjevaš samo ratove. A čiji si?

PRVI DJEČAK

Tko — ja?

TRIGEJ

Da, Zeusa, ti!

PRVI DJEČAK

Pa sin sam Lamahov. 1290

TRIGEJ

Aha!

Bilo bi čudno da nisi rekao da ti je otac

Huškač neki što stalno jadikuje za rätom.

Hajd gubi se — i pjevaj kopljanicama!

/Prvi dječak ode u kuću./

A kud se djeo sada sin Kleonimov? 1295

/Drugom dječaku:/ Dok ovdje stojiš, pjevaj nešto; dobro znam:

Ti ne pjevaš o ratu — mudra oca sin.

DRUGI DJEČAK

/pjeva:/ »Štit još neokaljan ostavih nerado ondje u grmu:

Sajanin nosi sad s ponosom oružje to.«

TRIGEJ

Reci mi, kuronjo, pjevaš li to o vlastitom ocu?

1300

DRUGI DJEČAK

/pjeva:/ »Život sam spasio...«

TRIGEJ

No osramotivši oca i majku.

Sad udimo; ja dobro znam da nikada

Zaboraviti nećeš ovu pjesmicu

O štitu, jer si pravi svoga oca sin.

/Drugi dječak i Djeca vraćaju se u kuću./

/EKSODA/

/30/

/ZBOR, TRIGEJ; zatim svadbena povorka s Berbom/

/TRIGEJ/

A vâs što ostajete ovdje čeka teška služba:

Sve ovo smazati, sažvakati, bez praznog hoda.

Sad junački na posao,

Nek kôšū obje čeljusti! Jer kakva vam je korist

Od bĭjelih, jadni, zuba, ako ništa baš ne grizu?

1305

1310

KORIFEJ

To naša bit će briga; al' je lijepo što to kažeš.

/Zboru:/ Vi što ste dosad postili, navalite na zêca!

Ta ne možete svaki dan

Nabàsati na pogače što slobodno se šeću!

Sad grickaj da ne zažališ: doskôra bit će kasno!

1315

TRIGEJ

Tišina! Sad treba da svečano nevjestu ovamo netko dovede,

Da zublje zaplâmtē, i da se sav narod veseli, u zanosu kliče!

Naplesav se, prinijevši žrtvu, odagnav Hipèrbola, treba da sada

Sva oruđa svoja iznesemo ponovo nà njivu plodnu, i zatim

Od bogova molitvom ištemo dar:

Bogatstvo za sâvkolik helenski rod;

Da svima bez razlike uspijeva sâd,

Vinòrodni trs ili ječmeni klas

Il smokava plod,

Da žene nam rađaju, i da se sve

Vrednote, imanja i sve što smo mi

Izgubili vrati u posjed naš,

Da nestane oružja svijetlog.

1320

1325

/Iz kuće izlazi svadbena povorka vodeći Berbu kao nevjestu./

/HIMENEJ/

/TRIGEJ/

Put sela, ljepotice,
Sad pođimo; ležat ćeš
Uz mène u slasti —
Himèneju, Himen!

1330

KORIFEJ

O tri puta blaženi,
Sad s pravom si nagrađen!
Himèneju, Himen!
Himèneju, Himen!

1335

TRIGEJ

A što ćemo s njome?

ZBOR

A što ćemo s njome?

TRIGEJ

Obraditi njen vrt!

ZBOR

Obraditi njen vrt!

1340

KORIFEJ

Vi iz prvih redova,
Mladoženju dignimo,
Ponesimo, ljudi!
Himèneju, Himen!
Himèneju, Himen!

1345

TRIGEJ

I vi ćete kòd kuće
Uživati, spokojni,
I brat ćete smokve.
Himèneju, Himen!
Himèneju, Himen!

1350

KORIFEJ

Mladoženjin krupan je,
A nevjestin sladak plod!

Govòri kad okusiš,
 Kad vina se napiješ,
 Himèneju, Himen!
 Himèneju, Himen!
 /Gledaocima:/ Sad zbogom vam, gospodo,
 A ako me slijedite,
 Tad bit će kolača!

Preveo Mladen Škiljan

Milost ljudi jednaki i za me, o neostojim zino
 VIDA, 1967. — München, 1970.

J.-C. Fredouille, Dictionnaire de la civilisation grecque, Paris, 1968
 G. et M.T. Rochet, Dictionnaire de la civilisation grecque, Paris, 1967.

autor izveštava je iznukanu totu

Preveo D. Škiljan

A
 AGRIMENZORI (eresoznmita)
 ti u Rimu zantantna važna kod gradnje
 hramova i vodovodnih javnih, avomav
 ljanja vojničkih logora. U republikansko
 doba privauici, a u razdoblju Carstva
 državni činovnici. Razvili su od 1. st. zna-
 čajnu mjermičku literaturu (Fronin, Hi-
 gin, Balbo, Sikul, Plak, Junije Nipso),
 Zovu se i: gramatici.

ANALOGJA (analogia, proporcio)
 sklađ, slož, sroči, propozicija u matematici
 jediničnima, razmjernima, razmjernima